

SFERIC, L'ESCENARI DE LA LLIBERTAT.

Dins el 2026 es commemora el 50è aniversari d'un esdeveniment històric a la nostra ciutat: el 29 de maig de 1976 va tenir lloc a l'SFERIC el primer mitin dels comunistes al nostre país. Xavier Vinader i Jordi Soteras (fotògraf), van cobrir per la revista Mundo, 12 de juny de 1976, aquest míting de Terrassa. *"Gregorio López Raimundo, Gregorio López Raimundo, gritaron en varias ocasiones los seis mil militantes y simpatizantes del PSUC que se apretujaron el sábado dia 29 de Mayo en Terrassa, en el transcurso del primer mitin de ese grupo político autorizado gubernativamente desde el año 1939. (…) Sobre un pequeño estrado un gran lienzo rojo con la inscripción SOCIALISME EN LLIBERTAT se afirmó: La realidad española y europea demuestra que hoy es posible llegar al socialismo por la vía*

democrática. El socialismo en España y en los países avanzados será democrático o no será. Cuarenta segundos de aplausos, de gritos Pe-Se-U, Pe-Se-U, y de puños al aire cerraron las palabras del ponente. Luego, los asistentes cantaron La Internacional. A lo mejor desde ahora a Terrassa se le puede llamar la ciudad piloto de las futuras libertades". Per la seva banda la crònica de MP, del Diario de Terrassa, amb fotografies de Mundet, afirmava: *"Millares de personas abarrotaron completamente el recinto deportivo tarrasense. Durante el transcurso del acto se leyeron infinidad de adhesiones, calurosamente ovacionadas, y se lanzaron repetidas vivas, puño en alto, a las Comisiones Obreras, a la Assemblea de Catalunya y a los curas comunistas".* Va ser, sens dubte, un dia històric per la nostra ciutat.

El pavelló esportiu de Ca n'Aurell, lligat a la parròquia de la Sagrada Família i acrònim de Societat Familiar, Esportiva, Recreativa i Cultural, ja havia acollit altres esdeveniments singulars, culturals i de reivindicació democràtica el anys anteriors. Concerts de la Nova Cançó, com Joan Manuel Serrat, Raimon o Lluís Llach, i actes polítics unitaris contra la dictadura com Catalunya 70, el 26 de setembre de 1976. Ja el 21 maig de 2022, l'Ajuntament va donar suport a la iniciativa del Petit Grup de Seegerians, recordant en una placa el concert de Peter Seeger de l'any 1971, un fet sens dubte imprescindible rememorant la presència a casa nostra del cantant nord-americà comunista, ecologista i feminista, autor, entre d'altres del Jarama Vallei, recordant la gesta dels Brigadistes Internacionals.

Aquest espai de la ciutat, inaugurat el 1966, ha estat un centre de referència dins els moviments antifranquistes de Terrassa. Ara, l'Ajuntament de Terrassa, juntament amb l'Espai de la Memòria i els Valors Democràtics de Terrassa i CC.OO. Del Vallès, i la col·laboració del club esportiu SFERIC i la parròquia de la Sagrada Família, posen en valor aquest indrets com a escenari de la llibertat i de la lluita antifranquista, col·locant una placa commemorativa en la façana del carrer de Faraday, el 21 d'octubre de 2026.

Aquest recinte esportiu conegut com a

SFERIC

es va convertir, en els darrers anys de la dictadura franquista, en l'escenari privilegiat de grans esdeveniments de reivindicació democràtica que van ser pioners a nivell de tot l'Estat. Des del mític concert de Pete Seeger, el 7 de febrer de 1971, en solidaritat amb els represaliats de la dictadura, fins al primer míting comunista autoritzat després de la Guerra Civil, el 29 de maig de 1976, organitzat pel PSUC, que va aplegar milers d'assistents i va constituir la seva sortida de la clandestinitat, passant pels concerts de la Nova Cançó o actes de reivindicació política unitària com Catalunya 70, el 26 de setembre d'aquell any. El pavelló cobert de la Sagrada Família (1966), vinculat al centre parroquial, adoptà el nom **SFERIC** -Societat Familiar, Esportiva, Recreativa i Cultural- l'any 1973, i ha representat una fita cabdal en la memòria democràtica de la nostra ciutat i de tot el país.

Terrassa Memòria
2026

50 anys del primer míting autoritzat del PSUC des de 1939

Fa 50 anys d'un esdeveniment històric a Terrassa: el primer míting comunista del PSUC autoritzat a l'Estat espanyol des de 1939.

SFERIC
escenari de llibertat

Terrassa Memòria

Ajuntament de Terrassa

CCOO

Espai de la Memòria i dels Valors Democràtics Terrassa

Quan estem commemorant el 50 aniversari de la creació de l'Associació Catalana de Persones Expresses Polítiques del Franquisme no podem deixar de recordar els moments extraordinaris que l'Associació ha viscut en actes, accions, iniciatives polítiques, i d'altres activitats sempre en defensa dels presos polítics, de les lluites per la llibertat, la democràcia, la solidaritat, i la consecució d'una societat de lliures i iguals.

Alguns d'aquests esdeveniments han estat exposats en diferents llocs de Terrassa amb plaques que recorden moments de la lluita antifranquista formant una ruta de la memòria que explica que va ser la lluita contra la dictadura. Un d'aquests actes, que recordem com un gran esdeveniment històric, va ser el primer gran míting comunista de l'Estat espanyol després de la derrota republicana de 1939 celebrat al SFERIC de la nostra ciutat.

Era el dissabte 29 de maig de 1976, feia només set mesos que Franco havia mort i havien estat 37 llargs anys patint una impecable persecució continuada, en absoluta clandestinitat i una repressió terrible i sense treva dels comunistes. Havien estat 37 anys de lluites, resistències, execucions, detencions, manifestacions, pallisses, anys de presó, anys de por, d'accions heroiques, de solidaritats i de renuncies. Aquell vespre la multitud que omplia de gom a gom el Pavelló de l'SFERIC de Terrassa (una multitud a la que caldria afegir la munió de ciutadans que van aplegar-se fora del recinte sense poder entrar) realitzaven la primera concentració pública autoritzada dels comunistes del PSUC des de 1939. Era una demostració de força del partit dels comunistes catalans, del seu compromís de lluita contra una situació encara no democràtica que intentava sobreviure sense el dictador però amb el suport de l'exèrcit, de la burocràcia de l'Estat i dels restes de l'estructura de la dictadura.

El Govern d'Arias Navarro, constituït després de la mort del dictador, amb el fantasmal "espíritu del 12 de febrero", s'enfrontava a un fort moviment

democràtic cada vegada més ample i del qual Terrassa era un punt de referència important. La ciutat era coneguda com "Terrassa la Roja" per la consistència del seu moviment obrer i el seu fort moviment veïnal. Aquest moviment obrer i veïnal anava acompanyat d'un moviment cultural força actiu que completava l'hegemonia que exercia el PSUC a Terrassa. La de Terrassa era una de les organitzacions del partit comunista més important de tot l'Estat. Tota aquesta força va col·laborar en l'organització de l'acte del SFERIC que va resultar un clam multitudinari per la democràcia, el socialisme, la llibertat, l'amnistia i l'Estatut d'Autonomia.

Va ser un acte tolerat però sense autorització oficial, doncs el PSUC era encara il·legal i per tant no és podien utilitzar les seves sigles en públic, això va obligar a batejar oficialment l'acte amb el títol "UNA OPCIÓ DE FUTUR", tot i que una gran pancarta decorava, al fons de l'escenari, l'acte amb el lema "SOCIALISME EN LLIBERTAT". Els oradors van ser tots destacats membres del partit, coneguts públicament com a membres del PSUC: Pau Monterde, Joan Busquet, Magda Segura, Rafael Zoyo, Roc Fuentes, Agustí Daura… i presidint l'acte, l'històric Pere Ardiaca.

Els dies precedents a l'acte l'activitat del PSUC va ser frenètica concretant des de la concepció política de l'acte fins els més mínims detalls del mateix: les qüestions tècniques, el servei d'ordre, l'organització del muntatge, les negociacions amb la policia, el contingut dels parlaments, etc. Un element a destacar i que demostra com havien canviat les coses, i com la dictadura s'escapolia pel

desaigüe de la història, van ser les entrevistes amb el comissari de la Brigada Político-Social Aníbal Martínez per discutir les condicions de la realització de l'acte. Una mostra evident d'aquesta situació, que va generar un gran astorament als assistents, va ser la presència en la presidència de l'acte, al costat del veterà Pere Ardiaca, del comissari Anibal que després de l'acte declararia: *"Era evidente que la democràcia se aproximaba y que el compromiso de los miembros del PSUC en Terrassa era serio y no habría ningún accidente."*

Aquesta contradicció que protagonitzava el comissari Aníbal no era l'única. En les graderies del públic hi havia penjada una pancarta en la qual es demanava la llibertat d'un dels dirigents més qualificat i estimat del PSUC a la ciutat, i responsable de la JCC (Joventut Comunista de Catalunya), en Domènec Martínez, que en els moments en què es desenvolupava el míting del l'SFERIC estava a la presó a Madrid, després d'haver estat detingut i violentament torturat. I Aníbal Martínez estava assegut tranquil·lament al costat de Pere Ardiaca. Allò nou no acabava de néixer i allò vell no acabava de morir. En aquell moment la contradicció de la situació era evident. L'oposició democràtica era cada cop més extensa, però l'aparell de la dictadura mantenia la repressió i fins i tot la incrementava. Cal recordar que la dictadura franquista va acabar amb afusellaments dels membres del FRAP en mig d'una greu crisi com la del Sàhara i amb el príncep Juan Carlos posant en mans de Kissinger la Transició, amb casos mai aclarits del tot com l'assassinat de Carrero Blanco. En un moment determinat ni la dictadura tenia força per mantenir la situació un cop mort Franco ni l'oposició tenia la força per imposar una ruptura que trenqués totalment amb les restes de la dictadura. L'ingrés a l'OTAN, amb la incorporació en el sistema militar d'occident dirigit pels EEUU, i la deriva de la situació internacional amb la fi de la Guerra Freda, la desaparició del conglomerat de països comunistes europeus, etc. va configurar un nou ordre mundial que encara s'està definint en mig de diferents guerres.Amb el temps la força del PSUC (i del PCE) va anar decaient, la divisió i les lluites internes van debilitar fins l'extrem l'organització i aquella força de la que va ser testimoni l'SFERIC de Terrassa va anar desapareixent donant pas a noves formacions de caràcter progressista que han agafat el relleu del seu esperit. Amb aquest esperit continuem amb l'objectiu de crear una societat on un diferent bressol no signifiqui una diferent vida, sinó una vida de pa i roses per a tothom. Aquesta era la il.lussió de la gent que omplia l'SFERIC aquell dissabte 29 de maig de 1976.

Per Enric Cama | 23 maig 2026 TREBALL

EL CONCERT DE PETE SEEGER A TERRASSA

El cantautor Pete Seeger havia d'actuar al pavelló de la Sagrada Família de Terrassa el dilluns 1 de febrer de 1971, però finalment es va posposar fins al diumenge 7 de febrer del mateix any a dos quarts de vuit de la tarda. Va ser un concert memorable en plena dictadura franquista que només va registrar problemes d'accés per la gran afluència de públic. El concert presentat pel cantautor Raimon estava organitzat per la desaparegudа i icònica llibreria l'Àmfora, Òmnium i Amics de les Arts. I era en benefici del Comitè de Solidaritat amb els Presos, entitat vinculada a Càrites de la Parròquia de Sant Llorenç. La majoria dels treballadors empresonats era per organitzar-se sindicalment i enfrontar-se així al règim colpista.

Amb 3.098 entrades venudes, persones vingudes d'arreu van omplir el pavelló pel concert de Seeger que van pagar una entrada entre les 30 i les 200 pessetes. Entre el públic uns joveníssims Lluís Llach, Ovidi Montllor o Quico Pi de la Serra entre d'altres. Els "grisos", la policia armada franquista, va fer acte de presència a peu i a cavall, sense actuar. Seeger va cantar èxits com «Guantanamera» escrita per un home a l'exili, «Wimoweh», «El desembre congelat», «Little boxes», «Last train to Nuremberg" junt amb una trentena de temes internacionals, molts corejats pel públic i va cloure el recital amb «We Shall Overcome».

Les introduccions i comentaris a les cançons van ser traduïdes per un estudiant d'econòmiques viatjat als Estats Units, Jordi Llopart. La prensa de l'època, tant la de Terrassa com la de Barcelona, es va fer ressò del concert amb una particular cobertura. El concert es produïa en un context històric especial: el desembre de 1970 se celebrava el consell de guerra a Burgos contra setze militants d'ETA on es "sortejaven" cinc penes de mort finalment commutades gràcies a la pressió internacional. Al novembre de 1971 es feia la primera sessió de l'Assemblea de Catalunya a la parròquia de Sant Agustí de Barcelona i el març de 1974 s'executava al militant del MIL, Salvador Puig Antic.

El 1975 mor el dictador i al 1976 el PSUC celebra en el mateix pavelló el seu primer míting multitudinari. Mentrestant a Terrassa els obrers de les grans fàbriques s'organitzen en els primers nuclis dels principals sindicats, i entitats com les organitzadores destaquen en la seva lluita antifranquista i pel retorn de la democràcia.

Pete Seeger (1919-2014) va descobrir el públic català de la mà del cantautor Raimon. En la primera gira per l'Estat Espanyol (1971) va cantar a Terrassa, Sant Sebastià i Sevilla, però el darrer concert, programat a Barcelona, fou prohibit per previsió d'aldarulls. Per no marxar de la ciutat sense cantar l'endemà va fer un insòlit concert al Bar Llopart del barri de Sants. El fill del propietari, Jordi Llopart, li va fer de traductor davant d'un públic tan reduït com privilegiat.

L'acte «Catalunya 70» va ser una fita cabdal del moviment antifranquista. Es va organitzar de manera clandestina el 26 de setembre de 1970 a l'SFERIC. Aquesta jornada de debat va aplegar prop de 2.000 persones en un moment d'alta intensitat política i sindical, malgrat el ferri control de la dictadura, i va comptar amb ponents molt destacats dins el món acadèmic, la intel·lectualitat, l'església progressista i el sindicalisme obrer del moment: Maria Aurèlia Capmany: Escriptora i intel·lectual compromesa, va aportar la perspectiva cultural, la defensa de la identitat nacional i elfeminisme. Eva Serra: Historiadora i activista, va posar el focus en la història del poble català i els drets col·lectius. Cipriano García: Històric líder obrer de l'òrbita de CCOO i del PSUC a Terrassa, clau en la unió del moviment de treballadors amb la causa democràtica. Feliu Formosa: Traductor i dramaturg terrassenc, molt lligat al teixit cultural de la ciutat. Roc Fuentes i Joaquim Badia: Advocats i activistes polítics locals indispensables per a articular la resistència a la comarca.

La jornada es va realitzar sota la cobertura oficial de la revista Nous Horitzons, però a la pràctica es va convertir en un míting polític massiu i obert. El debat es va estructurar al voltant de ponències

que demanaven llibertats democràtiques, l'amnistia i el dret a l'autodeterminació.

L'èxit d'aquesta mobilització va posar de manifest la capacitat d'organització de la Comissió Cívica local. Aquestes sinergies van assentar les bases organitzatives de l'oposició unitària accelerant els vincles a nivell local, que mesos més tard desembocarien en la creació de l'Assemblea Democràtica de Terrassa.

Va esdevenir un assaig general clau, en l'àmbit de tot el país, per a la posterior fundació de l'Assemblea de Catalunya el novembre de 1971.

El 21 d'octubre de 2026 va tenir lloc la col·locació de la placa commemorativa, amb la participació de les autoritats municipals i representants de la parròquia de la Sagrada Família, de CCOO del Vallès i del Club SFERIC, així com els protagnistes dels esdeveniments que hi van tenir lloc al pavelló.